



Lag om ändring i brottsbalken;

utfärdad den 24 maj 2017.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om brottsbalken²
dels att 8 kap. 10 a § ska upphöra att gälla,
dels att 9 kap. 3 a § ska betecknas 9 kap. 3 b §,
dels att 4 kap. 4 b §, 8 kap. 2, 4, 7–12 §§, 9 kap. 2, 3, 5, 6, 9 och 11 §§,
10 kap. 2–5, 7 och 10 §§, 12 kap. 1–4 och 6 §§ och 30 kap. 8 § ska ha följande lydelse,
dels att det i balken ska införas två nya paragrafer, 9 kap. 3 a § och 12 kap. 2 a §, av följande lydelse.

4 kap.

4 b §³ Den som förföljer en person genom brottsliga gärningar som utgör

1. misshandel enligt 3 kap. 5 § eller försök till sådant brott som inte är ringa,

2. olaga tvång enligt 4 kap. 4 § första stycket,

3. olaga hot enligt 4 kap. 5 § första stycket,

4. hemfridsbrott eller olaga intrång enligt 4 kap. 6 §,

5. kränkande fotografering enligt 4 kap. 6 a §,

6. olovlig identitetsanvändning enligt 4 kap. 6 b §,

7. ofredande enligt 4 kap. 7 §,

8. sexuell ofredande enligt 6 kap. 10 §,

9. skadegörelse enligt 12 kap. 1 § eller försök till sådant brott,

10. ringa skadegörelse enligt 12 kap. 2 §, eller

11. överträdelse av kontaktförbud enligt 24 § lagen (1988:688) om kontaktförbud

döms, om var och en av gärningarna har utgjort led i en upprepad kränkning av personens integritet, för *olaga förföljelse* till fängelse i högst fyra år.

8 kap.

2 § Är brott som avses i 1 § med hänsyn till det tillgripnas värde och övriga omständigheter vid brottet att anse som ringa, döms för *ringa stöld* till böter eller fängelse i högst sex månader.

¹ Prop. 2016/17:131, bet. 2016/17:JuU13, rskr. 2016/17:272.

² Senaste lydelse av

8 kap. 10 a § 2008:264

9 kap. 3 a § 2009:1283.

³ Senaste lydelse 2016:485.

4 §⁴ Är brott som avses i 1 § att anse som grovt, döms för *grov stöld* till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om tillgreppet har skett efter intrång i bostad eller annat liknande boende, om det avsett sak som någon bar på sig eller hade i sin omedelbara närhet, om gärningsmannen varit försedd med vapen, sprängämne eller annat dylikt hjälpmedel eller om gärningen annars varit av särskilt farlig eller hänsynslös art, avsett betydande värde eller inneburit synnerligen kännbar skada.

7 § Den som olovligen tar och brukar ett motorfordon eller annat motordrivet forskaffningsmedel som tillhör någon annan döms, om gärningen inte är belagd med straff enligt 1, 2 eller 4–6 §§, för *tillgrepp av forskaffningsmedel* till fängelse i högst två år. Om brottet är ringa, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Är brottet grovt, döms för *grovt tillgrepp av forskaffningsmedel* till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har innefattat våld eller hot om brottslig gärning eller annars varit av särskilt farlig eller hänsynslös art, avsett betydande värde eller inneburit synnerligen kännbar skada.

8 § Den som, i annat fall än som anges i detta kapitel, olovligen tar och brukar eller på annat sätt tillgriper något, döms för *egenmäktigt förfarande* till böter eller fängelse i högst ett år. Detsamma gäller om någon utan tillgrepp, genom att fästa eller bryta lås eller på annat sätt, olovligen rubbar någon annans besittning och därigenom vållar skada eller olägenhet. För egenmäktigt förfarande döms också den som med våld eller hot om våld hindrar någon annan att utöva sin rätt att hålla kvar eller ta något.

Är brottet grovt, döms för *grovt egenmäktigt förfarande* till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har innefattat våld eller hot om brottslig gärning eller annars varit av särskilt farlig eller hänsynslös art, avsett betydande värde eller inneburit synnerligen kännbar skada.

9 § Den som vidtar någon sådan åtgärd som avses i 8 § för att själv ta sig rätt döms för *självtäkt* till böter eller fängelse i högst sex månader.

10 §⁵ Den som olovligen avleder elektrisk kraft döms för *olovlig energiavledning* till böter eller fängelse i högst ett år. Detsamma gäller den som olovligen avleder värmeenergi ur ett rörledningssystem för uppvärmning eller värmeenergi till ett rörledningssystem för kylning.

Är brottet grovt, döms för *grovt olovlig energiavledning* till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har varit av särskilt farlig art, avsett betydande värde eller inneburit synnerligen kännbar skada.

11 § Tar någon i skog eller mark olovligen sådant som avses i 12 kap. 2 a § och är brottet inte att anse som åverkan enligt den bestämmelsen, ska vad som är föreskrivet i detta kapitel om tillgrepp tillämpas.

⁴ Senaste lydelse 1988:2.

⁵ Senaste lydelse 1993:207.

12 §⁶ För försök eller förberedelse till stöld, grov stöld, rån, grovt rån, tillgrepp av fortskaffningsmedel, grovt tillgrepp av fortskaffningsmedel, olovlig energiavledning eller grov olovlig energiavledning döms det till ansvar enligt 23 kap. Detsamma gäller för stämpling till grov stöld och stämpling till eller underlåtenhet att avslöja eller förhindra rån eller grovt rån. Skulle tillgrepp av fortskaffningsmedel, om brottet fullbordats, ha varit att anse som ringa, ska gärningen dock inte medföra ansvar.

9 kap.

2 §⁷ Är brott som avses i 1 § med hänsyn till skadans omfattning och övriga omständigheter vid brottet att anse som ringa, döms för *ringa bedrägeri* till böter eller fängelse i högst sex månader.

För ringa bedrägeri döms också den som utan att göra rätt för sig tillgodogör sig husrum, förtäring, transport, tillträde till föreställning eller annat sådant som tillhandahålls under förutsättning av kontant betalning, oavsett om han eller hon vilseleder någon eller inte. Det gäller dock inte om gärningen avser värde som inte är ringa och om den i övrigt är sådan som avses i 1 §.

3 §⁸ Är brott som avses i 1 § att anse som grovt, döms för *grovt bedrägeri* till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningsmannen har missbrukat allmänt förtroende eller använt urkund eller annat vars brukande är straffbart enligt 14 eller 15 kap. eller vilseledande bokföring eller om gärningen annars varit av särskilt farlig art, avsett betydande värde eller inneburit synnerligen kännbar skada.

3 a § Den som till en vidare krets riktar betalningsuppsmaningar i syfte att vilseleda till handling som innebär vinning för gärningsmannen och skada för mottagaren eller någon i vars ställe denne är döms, om förfarandet har avsett betydande värde, för *grovt fordringsbedrägeri* till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

5 §⁹ Den som vid avtal eller någon annan rättshandling utnyttjar någons trångmål, oförstånd, lättsinne eller beroendeställning till att bereda sig förmån, som står i uppenbart missförhållande till motprestationen eller för vilken motprestation inte ska lämnas, döms för *ocker* till böter eller fängelse i högst två år.

För ocker döms också den som vid kreditgivning i näringsverksamhet eller i annan verksamhet, som bedrivs vanemässigt eller annars i större omfattning, bereder sig ränta eller annan ekonomisk förmån, som står i uppenbart missförhållande till motprestationen.

Är brottet grovt, döms för *grovt ocker* till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har avsett betydande värde eller varit av särskilt farlig eller hänsynslös art.

⁶ Senaste lydelse 2016:508.

⁷ Senaste lydelse 1976:1139.

⁸ Senaste lydelse 1976:1139.

⁹ Senaste lydelse 1986:123.

6 §¹⁰ Den som

1. på ett sätt som är ägnat att försvåra ett återställande tar befattning med något som är frånhänt annan genom brott,
2. bereder sig otillbörlig vinning av annans brottsliga förvärv, eller
3. genom krav, överlåtelse eller på annat liknande sätt hävdar genom brott tillkommen fordran

döms för *häleri* till fängelse i högst två år.

För häleri döms likaledes den som i näringsverksamhet eller såsom led i en verksamhet, som bedrivs vanemässigt eller annars i större omfattning, på ett sätt som är ägnat att försvåra ett återställande förvärvar eller mottar något som skäligen kan antas vara frånhänt annan genom brott.

Är brott som avses i första eller andra stycket grovt, döms för *grovt häleri* till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har avsett betydande värde eller varit av särskilt farlig art.

9 §¹¹ Den som offentliggör eller på annat sätt bland allmänheten sprider vilseledande uppgift för att påverka priset på vara, värdepapper eller någon annan egendom döms för *svindleri* till fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, till böter eller fängelse i högst sex månader.

För svindleri döms det också om någon, som medverkar vid bildande av aktiebolag eller annat företag eller som på grund av sin ställning bör ha särskild kännedom om ett företag, uppsåtligen eller av grov oaktsamhet offentliggör eller på annat sätt bland allmänheten eller företagets intressenter sprider vilseledande uppgift som är ägnad att påverka bedömningen av företaget i ekonomiskt hänseende och därigenom medföra skada.

Är brott som avses i första eller andra stycket grovt, döms för *grovt svindleri* till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har varit av större omfattning, kunnat medföra avsevärd skada eller annars varit av särskilt farlig art.

11 §¹² För försök eller förberedelse till bedrägeri, grovt bedrägeri, utpressning, ringa utpressning, grov utpressning, ocker, grovt ocker eller grovt häleri och för stämpling till grovt bedrägeri, grov utpressning eller grovt häleri döms det till ansvar enligt 23 kap. Bestämmelserna i 23 kap. 3 § ska dock inte gälla i fråga om försök till utpressning, ringa utpressning eller grov utpressning. För förberedelse till grovt fordringsbedrägeri döms också till ansvar enligt 23 kap.

Som för förberedelse till bedrägeri eller grovt bedrägeri döms den som för att bedra försäkringsgivare eller annars med bedrägligt uppsåt skadar sig eller någon annan till person eller egendom. Detsamma ska gälla, om någon med samma uppsåt försöker åstadkomma sådan skada. Har han eller hon innan skadan uppstått frivilligt avstått från att fullfölja gärningen, ska han eller hon inte dömas till ansvar.

¹⁰ Senaste lydelse 1999:164.

¹¹ Senaste lydelse 1993:207.

¹² Senaste lydelse 2016:508.

2 § Är brott som avses i 1 § med hänsyn till det förskingrades värde och övriga omständigheter vid brottet att anse som ringa, döms för *ringa förskingring* till böter eller fängelse i högst sex månader.

3 § Om brott som avses i 1 § är att anse som grovt, döms för *grovt förskingring* till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningsmannen har missbrukat ansvarsfull ställning eller använt urkund eller annat vars brukande är straffbart enligt 14 eller 15 kap. eller vilseledande bokföring eller om gärningen annars varit av särskilt farlig art, avsett betydande värde eller inneburit synnerligen kännbar skada.

4 § Den som i annat fall än som anges i 1, 2 eller 3 § vidtar åtgärd med egendom, som han eller hon har i besittning men till vilken ägande- eller säkerhetsrätt är förbehållen eller tillförsäkrad eller annars tillkommer någon annan, varigenom egendomen frånhånds den andre eller denne på annat sätt berövas sin rätt, döms för *olovligt förfogande* till böter eller fängelse i högst ett år.

Är brottet grovt, döms för *grovt olovligt förfogande* till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har avsett betydande värde eller inneburit synnerligen kännbar skada eller varit av särskilt farlig eller hänsynslös art.

5 §¹³ Om någon, som på grund av förtroendeställning fått till uppgift att för någon annan sköta en ekonomisk angelägenhet eller självständigt hantera en kvalificerad teknisk uppgift eller övervaka skötseln av en sådan angelägenhet eller uppgift, missbrakar sin förtroendeställning och därigenom skadar huvudmannen, döms han eller hon för *trolöshet mot huvudman* till böter eller fängelse i högst två år. Vad som har sagts nu gäller inte om gärningen är belagd med straff enligt 1–3 §§.

Om brottet är grovt, döms för *grovt trolöshet mot huvudman* till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om huvudmannen har tillfogats betydande eller synnerligen kännbar skada, om gärningsmannen har använt urkund eller annat vars brukande är straffbart enligt 14 eller 15 kap. eller vilseledande bokföring eller om gärningen annars har varit av särskilt farlig art.

Om någon som har fått till uppgift att sköta en rättslig angelägenhet för någon annan missbrakar sin förtroendeställning till förfång för huvudmannen, döms han eller hon enligt första stycket, även om angelägenheten inte är av ekonomisk eller teknisk art.

7 §¹⁴ Den som vållar skada eller olägenhet genom att olovligen bruka någon annans sak döms för *olovligt brukande* till böter eller fängelse i högst ett år. Detsamma gäller den som vållar skada eller olägenhet genom att olovligen bruka en fastighet som han eller hon innehar men som någon annan har nyttjanderätt eller annan rätt till.

¹³ Senaste lydelse 2016:508.

¹⁴ Senaste lydelse 1993:207.

Är brottet grovt, döms för *grovt olovligt brukande* till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har varit av särskilt farlig eller hänsynslös art, avsett betydande värde eller inneburit synnerligen kännbar skada.

10 §¹⁵ Det som föreskrivs i 8 kap. 13 § om inskränkning i åklagares åtalsrätt ska gälla även de brott som angetts i detta kapitel, dock inte grov förskingring och grov trolöshet mot huvudman.

Ringa förskingring, olovligt förfogande eller olovligt brukande beträffande lös egendom som kommit i gärningsmannens besittning genom avtal om hyra av egendomen eller avtal enligt vilket äganderätten ska övergå först sedan betalning skett eller som gärningsmannen annars innehar på grund av kreditköp med förbehåll om återtaganderätt, får åtalas av åklagare endast om åtal av särskilda skäl är motiverat från allmän synpunkt.

Tagande av muta, givande av muta, handel med inflytande och vårdslös finansiering av mutbrott får åtalas av åklagare endast om åtal är motiverat från allmän synpunkt. Att denna inskränkning i vissa fall inte gäller framgår dock av 20 kap. 5 §.

12 kap.

1 §¹⁶ Den som förstör eller skadar egendom till men för någon annans rätt till den döms för *skadegörelse* till fängelse i högst två år.

2 § Är brott som avses i 1 § med hänsyn till skadans obetydlighet och övriga omständigheter vid brottet att anse som ringa, döms för *ringa skadegörelse* till böter eller fängelse i högst sex månader.

2 a § Den som i skog eller mark olovligen tar växande träd eller gräs eller träd som fällts av vinden eller sten, grus, torv eller annat som inte är bearbetat döms, om brottet med hänsyn till det tillgripnas värde och övriga omständigheter är att anse som ringa, för *åverkan* till böter. Detsamma gäller den som från växande träd tar ris, grenar, näver, bark, löv, bast, ollon, nötter eller kåda.

3 § Om brott som avses i 1 § är att anse som grovt, döms för *grov skadegörelse* till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har medfört betydande fara för någons liv eller hälsa, om skadan drabbat sak av stor kulturell eller ekonomisk betydelse eller annars är synnerligen kännbar eller om gärningen varit av särskilt hänsynslös art.

4 § Den som olovligen och på annat än väg färdas över tomt eller plantering, eller över någon annan mark som kan skadas av detta, döms för *tagande av olovlig väg* till böter eller fängelse i högst sex månader.

6 § Ringa skadegörelse, åverkan eller tagande av olovlig väg får, om brottet endast kränker enskilds rätt, åtalas av åklagare bara om åtal av särskilda skäl är motiverat från allmän synpunkt.

¹⁵ Senaste lydelse 2012:301.

¹⁶ Senaste lydelse 2003:857.

8 §¹⁷ Villkorlig dom ska förenas med dagsböter, om inte ett bötesstraff med hänsyn till skyldighet att fullgöra samhällstjänst eller andra följder av brottet skulle drabba den tilltalade alltför hårt eller det finns andra särskilda skäl mot att döma till böter.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.

På regeringens vägnar

MORGAN JOHANSSON

Stefan Jansson
(Justitiedepartementet)

¹⁷ Senaste lydelse 1998:604.

